

Nr 11.

Av herr **Arne**mark m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 49, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 2 § förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 49 till pågående urtima riksdag föreslås, att den omsättningsskatt, vilken upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker, skall höjas; grundavgiften från för närvarande 2 kronor till 4 kronor per liter och procentalet av det belopp, som, skatten oräknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick, från nuvarande 60 % till 80 %. Redan detta kommer att för den köpande allmänheten medföra en höjning av priset på spritdrycker med ungefär 2.30 kronor per liter. Kungl. Maj:t föreslår emellertid, att därutöver skall uttagas en spritdrycksaccis med 2 kronor för varje liter spritdrycker utöver den första, som under en kalendermånad säljes till samma köpare.

Den totala höjningen av spritdrycksbeskattningen, som föreslås, uppgår således för andra—fjärde litern per månad till bortåt 4.30 kronor per liter. Totalpriset per liter renat brännvin kommer härigenom i det närmaste att fördubblas.

En skattehöjning av denna storlek måste inge allvarliga betänkligheter, främst ur den synpunkten, att det måste tagas med i beräkningen, att den köpande allmänheten kommer att anse den oskäligt hög. Med tämligen stor visshet kan den också antagas leda till en inskränkning i spritdrycksinköpen av långt större omfattning än föredragande departementschefen synes ha kalkylerat med, då han beräknat nettointäkten av den föreslagna höjningen av spritdrycksbeskattningen till 63 milj. kronor. Redan de psykologiska verkningarna hos allmänheten av en alltför våldsamt skärpning av ifrågavarande beskattning kunna befaras leda till att den beräknade inkomsten för statsverket kan bli en illusion, samtidigt som man genom en skatteskärpning, som ter sig oskälig, befordrar uppkomsten av missnöje hos stora delar av allmänheten över statsmakternas åtgärder. Härtill kommer, att man även måste taga med i betraktande, att de breda lagrens levnadskostnader och inkomstförhållanden snart kunna befaras undergå sådana förändringar till det sämre, att redan därigenom framtvingas en betydande konsumtionsminskning i fråga om spritdrycker. Förbises bör ej heller den fara i olika avseenden som ligger däri, att alltför höga priser på spritdrycker kunna annera till ökad lönnbränning och illegal spirituosahandel.

Vi dela departementschefens uppfattning, att det i nuvarande läge är oundgängligt att av spritdryckskonsumtionen utvinna ökade statsinkomster. Men

starka skäl föreligga att överväga någon lindring i den av Kungl. Maj:t föreslagna skärpningen av spritdrycksbeskattningen och att giva skatteskarpnigen en sådan form, att den blir mera rättvis än med den i propositionen föreslagna kombinationen av höjd grundavgift för omsättningsskatten och den nyföreslagna spritdrycksaccisen. Den föreslagna differentieringen av literpriset medför, såsom departementschefen även vidgått, olägenheter av såväl skatteteknisk som social art. Härvid bör icke minst beaktas sistnämnda slag av olägenheter. Genom ett arrangemang, som gör den första litern per månad avsevärt billigare än de övriga tre, måste man räkna med att det uppkommer en ökad trafik med överlåtelser av spritdrycker och en ökad strävan från personer, vilka själva ej ha något egentligt behov av motbok, att ändock skaffa sig motbok för att göra anhöriga och bekanta en tjänst. En utveckling som man ur skilda synpunkter bör söka undvika att framkalla.

I valet mellan en enhetlig, genomgående höjning av skatten på spritdrycker och en progressivt höjd spritdrycksbeskattning synes det första alternativet vara att föredraga. Vid enhetlig skattehöjning vinnes även den fördelen, att rätten till efterhandsköp ej behöver trädas för nära. Det framstår därför såsom riktigast, att riksdagen avslår Kungl. Maj:ts förslag till förordning om spritdrycksaccis och i stället företager en mindre jämkning uppåt av Kungl. Maj:ts förslag i fråga om omsättningsskattens grundavgift. Därvid synes emellertid av skäl, som tidigare berörts, icke tillrådligt att höja ifrågavarande grundavgift mera än till kronor 4.50 per liter, innebärande en genomgående höjning av nuvarande grundavgift med kronor 2.50 per liter.

En sådan höjning skulle visserligen icke inbringa samma belopp, som i propositionen *beräknats* bli resultatet av Kungl. Maj:ts förslag. Såsom av det ovan anförda framgår, synes det oss emellertid högeligen tveksamt, huruvida verkligen statsinkomsterna enligt detta förslag ens tillnärmelsevis kunna komma att ökas på sätt finansministern beräknat. Vi hålla före att en reduktion av prisförhöjningen enligt vårt förslag i *realiteten* kommer att statsfinansiellt sett ställa sig ungefär likvärdigt med Kungl. Maj:ts förslag. Då därtill kommer, att vårt förslag ur sociala och andra synpunkter synes oss innebära icke oväsentliga fördelar framför Kungl. Maj:ts, ha vi ansett oss böra framlägga detsamma inför riksdagen.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 49 måtte avslå förslaget till förordning om spritdrycksaccis och

att vid bifall härtill fastställa den i omsättningsskatten å spritdrycker ingående grundavgiften till kronor 4.50 per liter.

Stockholm den 17 oktober 1939.

Gustaf Arnemark.

R. Lundqvist.

Nils V. Sandström.